

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของข้าราชการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีต่อจริยธรรมของนักการเมืองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการสาย ข.และ สาย ค. ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีต่อจริยธรรมและการใช้อำนาจหน้าที่ของนักการเมือง และเพื่อศึกษาความคาดหวังของข้าราชการสาย ข.และ สาย ค. ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีต่อจริยธรรมและการใช้อำนาจหน้าที่ที่ควรจะเป็นของนักการเมือง

วิธีการศึกษาใช้การสำรวจจากตัวอย่างข้าราชการจำนวน 360 ราย

สรุปผลการศึกษา

ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการสาย ข. และสาย ค. ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จำนวน 360 ราย เกือบร้อยละ 60 เป็นหญิง ส่วนมากอยู่ในกลุ่มอายุ 31 ถึง 40 ปี รองลงไปได้แก่กลุ่มอายุ 41 ถึง 50 ปี และ 20 ถึง 30 ปีตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมาจากสังกัดต่างๆ กัน มากที่สุดจากคณะแพทยศาสตร์ (ร้อยละ 13.6) รองลงไปที่มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 5.0 ได้แก่ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ กองแผนงาน สำนักบริการคอมพิวเตอร์ กองการเจ้าหน้าที่ กองกิจการนักศึกษา ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการระดับ 5-7 รองลงมาได้แก่ผู้ที่มีระดับ 1-4 อายุราชการอยู่ในกลุ่ม 11-15 ปีมากที่สุด รองลงมามีอายุราชการ 1-5 ปี 6-10 ปี และ 16-20 ปี ฯลฯ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงไปที่มีวุฒิปริญญาประมาณ 2 ใน 3 เป็นข้าราชการสาย ค. ส่วนที่เหลือเป็นสาย ข.

สภาพการรับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งที่รับข่าวสารมากที่สุดได้แก่โทรทัศน์ รองลงไปรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ จำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านต่อวัน 1 ฉบับมากที่สุด รองลงมาอ่าน 2 ฉบับต่อวัน หนังสือพิมพ์ที่ชอบอ่านมากที่สุดได้แก่ ไทยรัฐ รองลงมาได้แก่มติชน คอลัมน์ที่ชอบอ่านมากที่สุดได้แก่เศรษฐกิจ-สังคมกับการเมืองตามลำดับ และรายการโทรทัศน์ที่ชอบชมมากที่สุดได้แก่ข่าว

ประสบการณ์เกี่ยวกับการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนครั้งที่เคยไปออกเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่เคยไปใช้สิทธิ์มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป กว่าร้อยละ 90 ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งล่าสุด และส่วนใหญ่ตั้งใจไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งต่อไป กลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 7.5 เท่านั้นที่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง เหตุผลที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งส่วนมากจะพิจารณาพรรคและตัวผู้สมัครควบคู่กันไป รองลงมาจะพิจารณาพรรค เกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกพรรคส่วนใหญ่เนื่องจากเป็นพรรคที่มีนโยบายที่ดี ส่วนเหตุผลในการเลือกตัวบุคคลมากที่สุดเพราะการที่ผู้สมัครเป็นคนดี สำหรับความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของประชาธิปไตยที่แท้จริง ส่วนมากที่สุดจะนึกถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รองลงมาจะนึกถึงการปกครองโดยรัฐบาลที่มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และส่วนใหญ่เข้าใจว่าหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคือการออกกฎหมายเพื่อใช้ปกครองประเทศ รองลงมาคือการตรวจสอบควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร

ความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อจริยธรรมและการใช้อำนาจหน้าที่ของนักการเมือง

ความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อจริยธรรม และการใช้อำนาจหน้าที่ ของนักการเมืองทั้งนักการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างรู้จักเป็นส่วนตัว นักการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างรู้จักจากสื่อมวลชน และนักการเมืองส่วนใหญ่ในพฤติกรรมด้านต่างๆรวม 10 ด้านมีดังนี้

ในส่วนของการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างรู้จักเป็นส่วนตัว พฤติกรรมส่วนใหญ่จะมีความเหมาะสมปานกลางค่อนข้างดี โดยเฉพาะทางด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีงาม อ่อนโยนเข้ากับผู้อื่นได้ รองลงมาได้แก่การมีจิตใจสุขุมเยือกเย็นไม่โกรธหรือมีอารมณ์ขุ่นมัว การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นหรืออุทิศตนแก่งาน การมีความมั่นคงทางจิตใจ ไม่หลงใหลต่อความยั่ววนต่างๆ และการไม่ประพฤติผิดจากจารีตประเพณีที่ดีงามทางการเมืองของสังคมไทย

สำหรับพฤติกรรมของการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างรู้จักผ่านสื่อมวลชนต่างๆ กลุ่มตัวอย่างมักจะว่ามีความเหมาะสมปานกลางค่อนข้างไม่ดี โดยเฉพาะพฤติกรรมด้านการไม่หลงใหลอำนาจหรือเบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อน การมีความซื่อตรง ซื่อสัตย์ ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง การมีความมั่นคงทางจิตใจ ไม่หลงใหลต่อความยั่ววนต่างๆ การมีจิตใจสุขุมเยือกเย็นไม่โกรธหรือมีอารมณ์ขุ่นมัว การรักษาความสุจริตเป็นตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติ การไม่ประพฤติผิดจากจารีตประเพณีที่ดีงามทางการเมืองของสังคมไทย และการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละเพื่อความสงบสุขของประชาชน

ส่วนพฤติกรรมของการเมืองส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมักจะเห็นว่า มีความเหมาะสมปานกลางค่อนข้างดีในทางไม่ดีทำนองเดียวกับความเห็นที่มีต่อการเมืองที่รู้จักผ่านสื่อมวลชน โดยเฉพาะพฤติกรรมด้านการไม่หลงใหลอำนาจหรือเบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อน การมีความซื่อตรง ซื่อสัตย์ ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง การมีความมั่นคงทางจิตใจ ไม่หลงใหลต่อความยั่ววนต่างๆ การรักษาความสุจริตเป็นตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติ การไม่ประพฤติผิดจากจารีตประเพณีที่ดีงามทางการเมืองของสังคมไทย การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละเพื่อความสงบสุขของประชาชน และการมีจิตใจสุขุมเยือกเย็นไม่โกรธหรือมีอารมณ์ขุ่นมัว

ความคาดหวังที่มีต่อจริยธรรมและการใช้อำนาจหน้าที่ที่ควรจะเป็นของนักการเมือง

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 ราย ส่วนใหญ่เห็นว่าทุกพฤติกรรมมีความสำคัญ และมีความจำเป็นสำหรับการเป็นนักการเมืองที่ดี โดยให้น้ำหนักความสำคัญของแต่ละพฤติกรรมเรียงลำดับได้ดังนี้ การรักษาความสุจริตเป็นตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติ การมีความซื่อตรง ซื่อสัตย์ ไม่นอรายนุรบังหลวง การไม่หลงในอำนาจหรือเบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อน การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นหรืออุทิศตนแก่งาน การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละเพื่อความสงบสุขของประชาชน การไม่ประพฤติผิดจากจารีตประเพณีที่งดงามทางการเมืองของสังคมไทย การมีความอดทนต่ออุปสรรคการทำงานทั้งปวง การมีความมั่นคงทางจิตใจ ไม่หลงใหลต่อความยั่วยวนต่างๆ การมีจิตใจสุขุมเยือกเย็นไม่โกรธหรือมีอารมณ์ขุ่นมัว และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่งดงาม อ่อนโยนเข้ากับผู้อื่นได้

และสามารถจัดลำดับน้ำหนักความจำเป็นของพฤติกรรมต่างๆสำหรับการเป็นนักการเมืองที่ดีตามทักษะของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้ การมีความซื่อตรง ซื่อสัตย์ ไม่นอรายนุรบังหลวง การไม่หลงในอำนาจหรือเบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อน การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นหรืออุทิศตนแก่งาน การรักษาความสุจริตเป็นตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละเพื่อความสงบสุขของประชาชน การมีความอดทนต่ออุปสรรคการทำงานทั้งปวง การไม่ประพฤติผิดจากจารีตประเพณีที่งดงามทางการเมืองของสังคมไทย การมีความมั่นคงทางจิตใจ ไม่หลงใหลต่อความยั่วยวนต่าง ๆ การมีจิตใจสุขุมเยือกเย็นไม่โกรธหรือมีอารมณ์ขุ่นมัว และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่งดงาม อ่อนโยนเข้ากับผู้อื่นได้

ส่วนการลำดับพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า เป็นพฤติกรรมที่สำคัญที่สุดในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างได้ลำดับความสำคัญพฤติกรรมที่เห็นว่ามีค่าสำคัญเป็นลำดับที่ 1 เรียงลำดับได้ดังนี้ กลุ่มที่มากที่สุดได้แก่พฤติกรรมการมีความซื่อตรงซื่อสัตย์ไม่นอรายนุรบังหลวง กลุ่มที่รองลงมาตามลำดับได้แก่พฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละเพื่อความสงบสุขของประชาชน การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นหรืออุทิศตนแก่งาน การรักษาความสุจริตเป็นตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติ

การไม่หลงในอำนาจหรือเบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อน และการไม่ประพฤติดิจาจารีตประเพณี
ที่ดงามทางการเมืองของสังคมไทย กลุ่มที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีลำดับความสำคัญค่อนข้างต่ำ
ได้แก่ พฤติกรรมการมีความอดทนต่ออุปสรรคการทำงานทั้งปวง การมีความมั่นคงทางจิตใจ
การไม่หลงใหลต่อความยั่วยวนต่างๆ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีงาม อ่อนโยนเข้ากับผู้อื่นได้ และ
การมีจิตใจสุขุมเยือกเย็นไม่โกรธหรือมีอารมณ์ขุ่นมัว

การอภิปรายผล

ความรู้และประสบการณ์ทางการเมืองของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างมีการรับรู้และการตื่นตัวทางการเมือง
อยู่ในระดับสูง ดังข้อมูลที่เคยออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งที่ผ่าน
มาถึง 90 % และยังได้แสดงความตั้งใจที่จะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งอีกในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย กลุ่มประชากรตัวอย่าง
จำนวนมากได้แสดงความเข้าใจว่า หมายถึง การเลือกตั้ง การมีรัฐบาลที่มาจากสภาผู้แทน
ราษฎร และการควบคุมการทำงานฝ่ายบริหาร โดยตัวแทนของประชาชน ตามลำดับ อยู่ใน
เกณฑ์เฉลี่ยที่สูงพอสมควร

ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ทางการเมืองนี้แสดงให้เห็นถึงความมีวิจาร์ณ-
ญาณทางการเมือง และเป็นข้อมูลพื้นฐานที่เมืองสามารถนำไปเป็นแนวปฏิบัติทางการเมือง

ความคิดเห็นต่อจริยธรรมและการใช้อำนาจหน้าที่ทางการเมืองของนักการเมืองใน

ปัจจุบัน

ความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่างที่มีต่อจริยธรรม และการใช้อำนาจหน้าที่
ทางการเมือง ที่แสดงให้เห็นว่า ภาพของนักการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างประสบโดยตรง หรือรู้จัก
โดยส่วนตัว มีความแตกต่างไปจากภาพนักการเมืองที่รับรู้ผ่านสื่อมวลชน

ในการเก็บข้อมูลความคิดเห็นต่อจริยธรรมของนักการเมืองนั้นได้แยกกลุ่มนักการเมืองที่รู้จักโดยตรงออกจากนักการเมืองที่รู้จักผ่านสื่อมวลชน นักการเมืองที่รู้จักโดยตรงมีภาพลักษณ์ที่ดีปานกลาง ก่อนไปทางดีมาก ในขณะที่นักการเมืองที่รู้จักผ่านสื่อมวลชนมีภาพลักษณ์ที่ดีปานกลาง ก่อนไปทางไม่ดี ผลดังนี้อาจจะวินิจฉัยได้ว่า นักการเมืองที่รู้จักโดยตรง ซึ่งส่วนมากก็คือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งของตนเองเป็นคนดี ตามความหมายที่ประชากรตัวอย่าง หรืออาจจะเป็นเพราะการได้รู้จักส่วนตัว ย่อมจะเป็นการได้พบปะสัมผัสกับ คุณลักษณะส่วนดีที่นักการเมืองพยายามแสดงให้ปรากฏ ในขณะที่นักการเมืองที่รู้จักผ่านสื่อมวลชน นั้นกลุ่มประชากรตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า มีจริยธรรมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ก่อนไปทางไม่มีจริยธรรม ข้อมูลส่วนนี้อาจจะวินิจฉัยได้ว่า ภาพของนักการเมืองที่ปรากฏทางสื่อมวลชน ส่วนมากจะเป็นภาพด้านลบ เพราะสื่อมวลชนมักจะเสนอข่าวในส่วนความประพฤตินักการเมือง ดังนั้น กลุ่มประชากรตัวอย่างจึงมองภาพจริยธรรมของนักการเมืองที่รู้จักผ่านสื่อมวลชนว่ามีจริยธรรมปานกลาง ก่อนไปทางไม่ดี

จริยธรรมที่นักการเมืองส่วนมากไม่ยึดถือปฏิบัติ

ข้อมูลความคิดเห็นที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างมองนักการเมืองผ่านสื่อมวลชน พบว่าจริยธรรมข้อที่นักการเมืองมีน้อยถึงไม่มีเลย คือ ขี้ อาชชวะ ความซื่อตรง ตบะ ความมั่นคงในหลักความดี ไม่เอนเอียงไปเข้าข้างคนชั่ว และ อักโกชะ ความไม่หลงอำนาจเบียดเบียนผู้อื่น ในความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ข้อนี้ เป็นคุณธรรมที่นักการเมืองมีความบกพร่องสูง ถ้าจะกล่าวซ้ำให้เห็นว่า การขาดคุณธรรมข้อดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะที่ตรงกันข้ามกับคุณธรรม ย่อมจะกล่าวได้ว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า นักการเมืองส่วนมากให้ความสำคัญแก่ผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ของประชาชน เข้าข้างพวกพ้องของตนมากกว่าเข้าข้างคนดี และใช้อำนาจหน้าที่ทางการเมืองด้วยอารมณ์มากกว่าการใช้ตามหลักการที่ถูกต้อง

ความคาดหวังต่อจริยธรรมของนักการเมือง

ทศพิศราชธรรม ยังมีความจำเป็นต่อนักการเมือง

ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างยังคาดหวังที่จะให้นักการเมืองยึดถือปฏิบัติตามหลักราชธรรมทั้ง 10 ข้อ นั่นคือ นักการเมืองที่ดีจะต้องไม่ละเลยต่อหลักธรรมข้อใดข้อหนึ่ง แต่เมื่อดูความคาดหวังว่าอยากจะให้นักการเมืองยึดถือราชธรรมข้อใดข้อหนึ่งมากที่สุด กลุ่มประชากรตัวอย่างได้แสดงความรู้สึกคาดหวัง และให้น้ำหนักแต่ละข้อไม่เท่ากัน

ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง ไม่คดโกง เป็นคุณธรรมที่สำคัญที่สุด

ในบรรดาธรรมทุกข้อนั้น ข้อ อาชวะ คือ ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง ไม่คดโกง เป็นจริยธรรมข้อที่กลุ่มประชากรตัวอย่างมีความคาดหวังให้นักการเมืองยึดถือปฏิบัติมากที่สุด ผลการศึกษาในส่วนนี้ย่อมจะ เป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อวงการการเมืองและนักการเมืองได้ดีที่สุด

ความคิดเห็นด้านอื่น ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญนอกเหนือจากคุณธรรมทั้ง 10 ข้อ ในทศพิศราชธรรม คือ

1. มีความรู้กว้างขวางทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม มีประสบการณ์ และความสามารถในการทำงาน มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ในการแยกเรื่องส่วนตัวกับเรื่องงาน มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
2. การรักษาศีล ศีล 5
3. การจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ในกิจกรรมทางการเมือง

1. ต่อนักการเมืองและผู้มีอำนาจหน้าที่ทางการเมือง

นักการเมืองควรตระหนักถึงความรู้สึกของประชาชนที่มีความคิดเห็นเชิงลบต่อภาพลักษณ์และบทบาทของนักการเมืองที่ประชาชนรับรู้ผ่านสื่อมวลชน ภาพลักษณ์ของนักการเมืองที่จะต้องปรับเปลี่ยนให้ประชาชนเกิดความรู้สึกดีในกิจกรรมทางการเมือง คือ การบำเพ็ญอาชวธรรม ตบธรรม และอภัยโทษธรรม ตามลำดับแห่งความรู้สึกที่ประชาชนมีความรู้สึกด้านลบต่อนักการเมือง การบำเพ็ญคุณธรรมดังกล่าวนั้น นักการเมืองจะต้องยึดถือปฏิบัติให้ปรากฏต่อประชาชนทั่วไปว่า นักการเมืองไม่ทุจริตคดโกง ไม่เลี้ยวคนชั่ว ไม่ใช้อำนาจทางการเมืองที่ตนมีอยู่เบียดบังรังแกผู้อื่นด้วยอารมณ์โกรธ หรือไม่พอใจโดยส่วนตัว

2. ต่อพรรคการเมือง

พรรคการเมืองจะต้องกำหนดแนวนโยบายและแนวปฏิบัติที่แน่ชัดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามทุจริตในทุกหน่วยงาน และทุกระดับ พรรคการเมืองจะต้องลบล้างภาพลักษณ์ที่เป็นแหล่งรวมเจ้าพ่อ หรือเป็นพรรคของกลุ่มบุคคลที่เข้ามาแสวงหาอำนาจทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ส่วนกลุ่ม และพรรคการเมืองจะต้องสร้างองค์กรที่มีความเข้มแข็งทางจริยธรรมพอที่จะคัดเลือก ตรวจสอบ และกำจัดบุคคลที่มีความไม่เหมาะสมทางจริยธรรมให้ออกไปจากกระบวนการทางการเมืองได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

1. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของนักการเมือง โดยใช้กรอบของทศพิธราชธรรมเป็นเกณฑ์กำหนดเท่านั้น ผลการวิจัยจึงเป็นเพียงการสรุปจากเกณฑ์กำหนด คือ ทศพิธราชธรรม แต่ในความเป็นจริงแล้ว คุณธรรมข้ออื่น ๆ ตลอดจนความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ของนักการเมืองก็ย่อมมีความสำคัญที่จะกำหนดความเป็นนักการเมืองที่ดีในยุคปัจจุบัน เพราะฉะนั้นจึงควรจะได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบถึงคุณลักษณะอื่น ๆ ของนักการเมือง เช่น ความรู้ ความสามารถ ซึ่งเป็นลักษณะที่พึงประสงค์เช่นกัน

2. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ กลุ่มประชากรตัวอย่างกำหนดเอาเฉพาะข้าราชการ สาย ข. และ ค. เท่านั้น ในขณะที่บุคลากรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มีความสำคัญในการกำหนดทิศทางและบทบาทของมหาวิทยาลัย คือกลุ่มข้าราชการสาย ก. หรือสายอาจารย์ เพราะฉะนั้นจึงน่าจะได้มีการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและความรู้สึกของข้าราชการ สาย ก. เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความต่าง หรือความเหมือนของบุคลากรในสังกัดเดียวกัน